

Quicksan flora en fauna in verband met Aanpassing fruitteeltbedrijf te Dreumel

De Asselen Kuil 20, 6161 RD Geleen
CA180017.017.R01

25 juli 2018

Quicksan flora en fauna in verband met Aanpassing fruitteeltbedrijf te Dreumel

De Asselen Kuil 20, 6161 RD Geleen
Documentnummer CA180017.017.R01
25 juli 2018

BMD Advies Rijndelta BV

Ir. F. Fahner
Senior ecoloog

Functie	Naam	Paraaf
---------	------	--------

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Resultaten archief- en veldonderzoek	7
2.1	Analyse archiefgegevens	7
2.2	Resultaten veldonderzoek	9
3	Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen....	10
3.1	Beschrijving van de activiteit	10
3.2	Gevolgen voor beschermde soorten	10
3.3	Conclusies en te nemen maatregelen	12

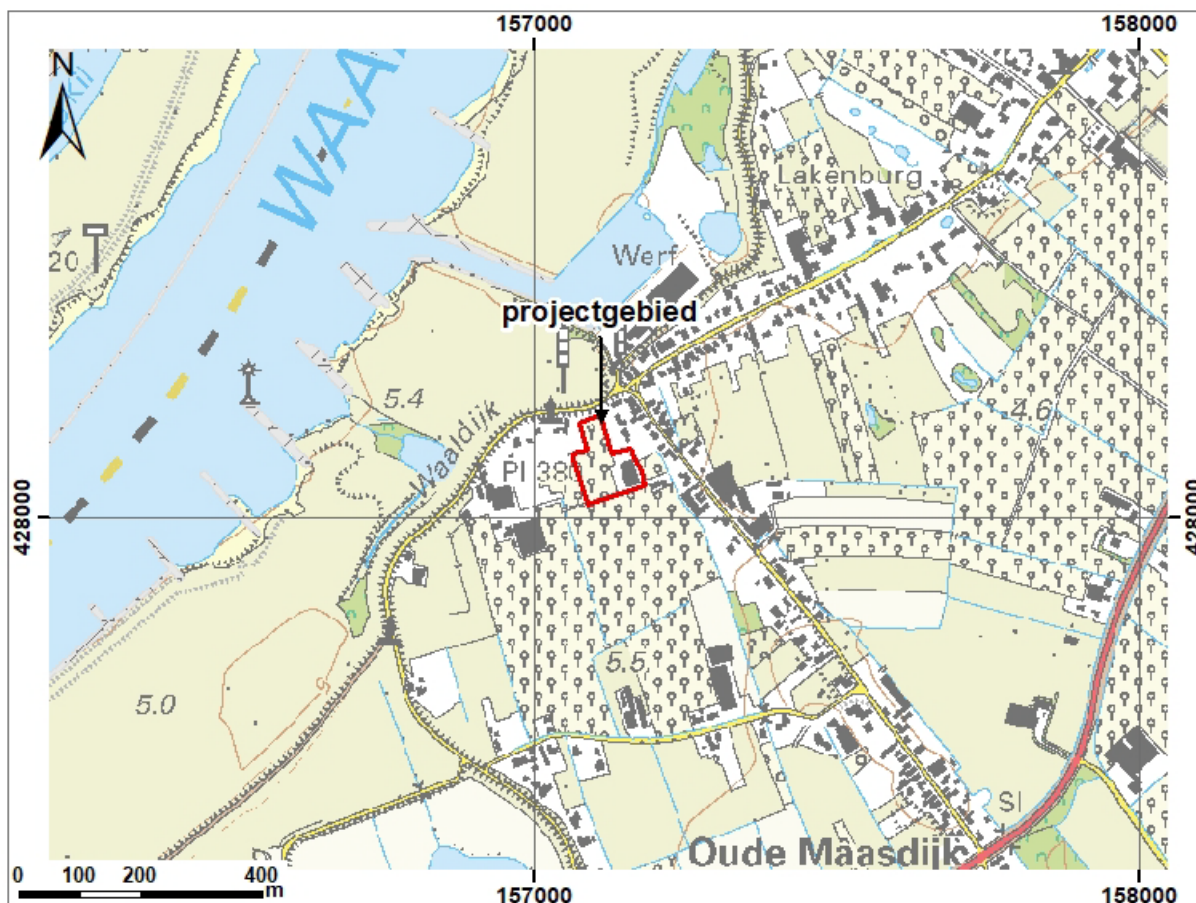
Bijlagen

Bijlage 1 Toetsingskader: wetgeving en beleid

Bijlage 2 Status van soorten

1 Inleiding

In verband met het realiseren van een bedrijfswoning op kadastraal perceel G92 te Dreumel aan de Waaldijk dient in het kader van de ruimtelijke onderbouwing onder andere een flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Het betreffende perceel is op onderstaand overzichtskaartje (figuur 1) weergegeven en wordt in het vervolg aangeduid als 'het projectgebied'.

Figuur 1: Overzichtskaartje met ligging projectgebied

Het doel van dit onderzoek is dat nagegaan wordt welke natuurwaarden binnen en in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig zijn en welke vervolgstappen eventueel nodig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Omgevingsverordening Gelderland (december 2017) van de Provincie Gelderland. Een toelichting op de werking van de Wnb in relatie tot ruimtelijke ingrepen is opgenomen in voorliggend rapport als bijlage 1.

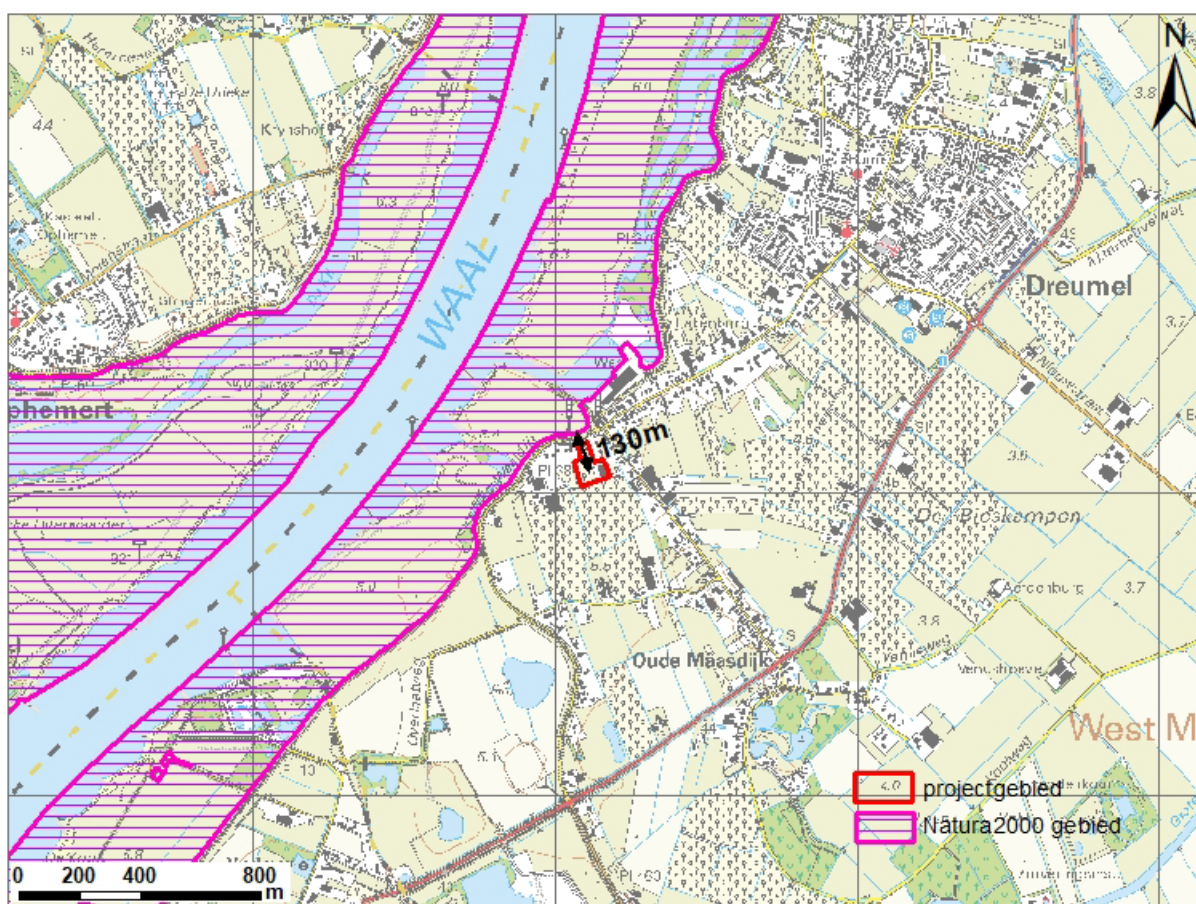
Projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de rand van het dorp Dreumel in de gemeente West Maas en Waal, provincie Gelderland. Ten zuiden van het projectgebied is een groot gebied met fruitteelt gelegen. De bebouwde kom van Dreumel ligt naar het oosten en noordoosten. Aan de noord- en noordwestzijde ligt de Waaldijk, met daarachter de uiterwaarden van de Waal. Het projectgebied heeft een oppervlakte van 94 are. Ook het projectgebied bestaat grotendeels uit een fruitkwekerij, in het zuidoosten staat een grote loods. Direct naast deze loods ligt een braak terrein, het fruit is hier vorig jaar afgehaald. Op dit terrein is de bedrijfswoning

gepland. De foto's 1 t/m 3 in voorliggend rapport geven een beeld van de huidige toestand van het projectgebied.

Werkwijze/indeling rapport

Voor de onderhavige quickscan is zowel archief-/bureau- als veldonderzoek uitgevoerd. Bij het bureauonderzoek is onder andere nagegaan in hoeverre het projectgebied zich verhoudt tot beschermde natuurgebieden in de (wijde) omgeving. Hierop wordt aan het eind van dit hoofdstuk nader ingegaan. Voor het archiefonderzoek is met name gebruik gemaakt van gegevens uit het Natuurloket (Nationale Databank Flora en Fauna), zie hiervoor hoofdstuk 2. In dat hoofdstuk komt ook het veldonderzoek ter sprake. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de gevolgen van het voornemen behandeld en wordt de vraag beantwoord welke vervolgstappen nodig zijn en of een ontheffing nodig is in het kader van de Wnb. Voor de relevante wet- en regelgeving zij verwezen naar bijlage 1.

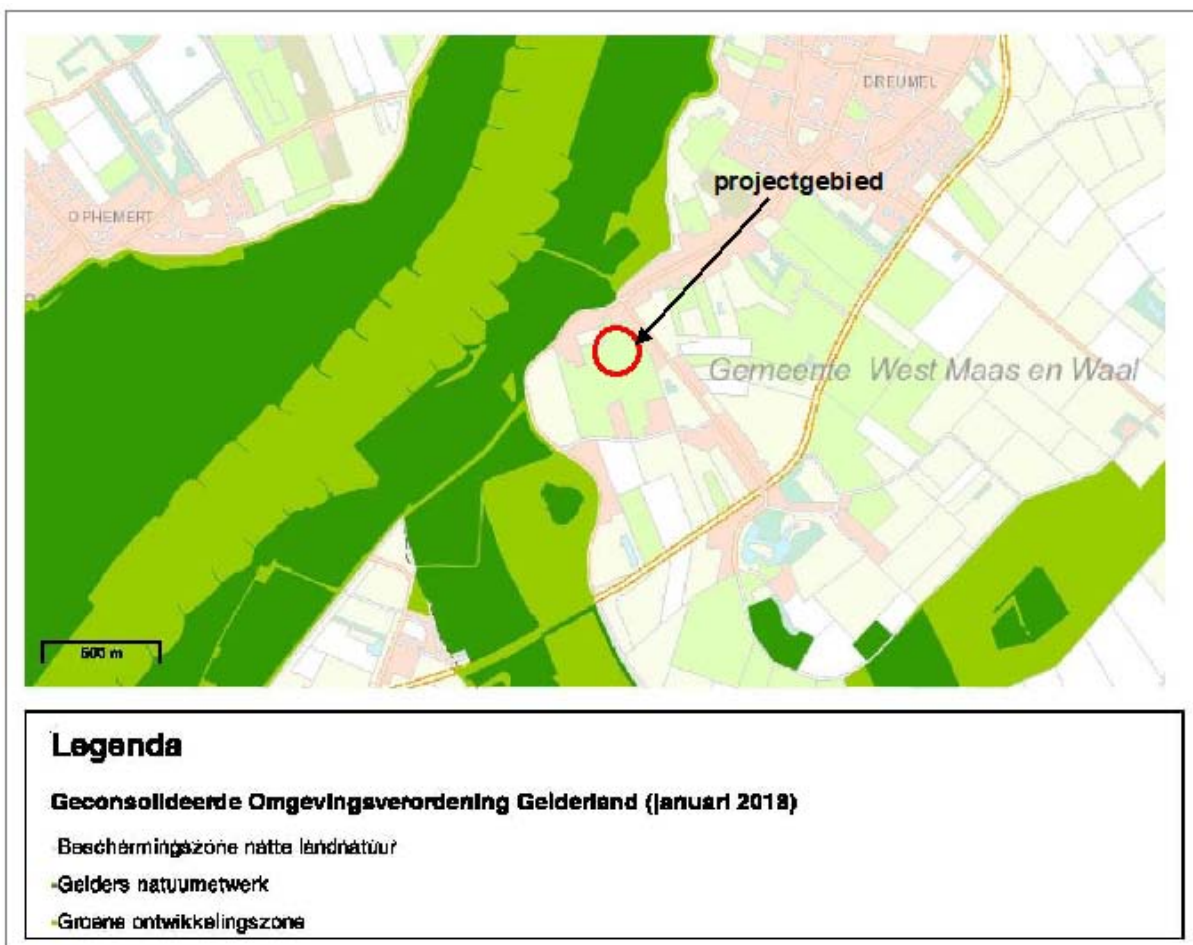
Figuur 2: Ligging projectgebied in relatie tot Natura 2000-gebieden

Europees beschermde gebieden. Het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied betreft het gebied *Uiterwaarden Waal*, dat direct aan de overkant van de Waaldijk begint, zie figuur 2. De instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied hebben betrekking op bijzondere vegetaties, elzenbroekbos en – qua fauna – diverse vissoorten, amfibieën (kamsalamander) en bever. Verder is het gebied ook als speciale beschermingszone aangewezen vanwege diverse vogelsoorten, met name water- en moerasvogels (diverse ganzen en eenden) en weidevogels (kievit, grutto en wulp).

De afstand tot het te bebouwen perceel naast de loods bedraagt circa 130 meter. Gelet op deze afstand kunnen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied redelijkerwijs worden uitgesloten, aangezien er geen (tijdelijk) versturende effecten zijn anders dan extra geluid (door

aanlegwerkzaamheden en transport), maar deze effecten zijn bij een dergelijke afstand redelijkerwijs te verwaarlozen. Er is sprake van slechts een zeer geringe extra uitstoot van stikstof door inzet van materieel, maar ten opzichte van reeds aanwezige stikstofbronnen (verkeer op de Waaldijk) gaat het om een verwaarloosbare hoeveelheid. Eventuele beïnvloeding van grondwaterstromen kunnen eveneens worden uitgesloten. Al met al zijn negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied nihil.

Nationaal en provinciaal beschermde gebieden. Het projectgebied is niet gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk, zoals blijkt uit de daarop betrekking hebbende kaart van de Gelderse Omgevingsverordening. Zie voor een uitsnede hiervan onderstaande figuur 3. Het Gelders natuurnetwerk omvat tevens het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Er is dus geen sprake van effecten op het NNN of het provinciaal natuurnetwerk.

Figuur 3: Ligging projectgebied in relatie tot Gelders natuurnetwerk (bron: Provincie Gelderland)

2 Resultaten archief- en veldonderzoek

2.1 Analyse archiefgegevens

Uit de dataset van de Nationale Databank Flora en Fauna zijn gegevens gedownload die betrekking hebben op de afgelopen vijf jaar (vanaf 1.1.2013) van de soortgroepen zoogdieren, vogels, amfibieën en reptielen (herpetofauna), vissen, insecten (waaronder) dagvlinders, weekdieren en vaatplanten, van een zone van minimaal 500 m rondom het projectgebied (hierna onderzoeksgebied genoemd). In totaal gaat het om 4.760 waarnemingen. Uiteindelijk is na selectie slechts 10% van deze waarnemingen als relevant beschouwd, namelijk alleen gegevens van beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst. Van vogels zijn bijvoorbeeld ook overvliegende exemplaren buiten beschouwing gelaten (zie onder). Bij de relevant geachte waarnemingen gaat het uitsluitend nog om de volgende soortgroepen: zoogdieren, vogels, amfibieën, vissen en vaatplanten. Van de overige, bovengenoemde soortgroepen, zijn geen bijzondere soorten (beschermde of Rode Lijst) waargenomen. Hieronder worden per soortgroep de resultaten geëvalueerd. Op bijgaande kaarten (1 t/m 3) zijn de waarnemingen binnen het onderzoeksgebied uitgeplot.

Zoogdieren (kaart 1)

Vleermuizen. Er zijn in het databestand van NDFF uit de geselecteerde periode in het geheel geen waarnemingen van vleermuizen. Dit betekent echter niet dat er in het onderzoeksgebied geen vleermuizen zouden voorkomen. De afwisseling van open en relatief gesloten gebieden (als gevolg van de fruitteelt), met ook open water, maakt het onderzoeksgebied juist zeer geschikt als leefgebied voor vleermuizen, door de te verwachten grote rijkdom aan insecten. Zie verder §2.2.

Landzoogdieren. In de directe omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen gedaan van diverse soorten: bunzing, dwergmuis, egel, haas, konijn, mol en vos. Het zijn algemeen voorkomende soorten, die overal in het landelijk gebied zijn aan te treffen. Ook betreft het soorten waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen, vergelijk bijlage 1 (tabel a). Verder weg, in een oude arm van de Waal, is de bever aangetroffen. Dit betreft een streng beschermde soort (Habitatrichtlijn). Er is echter geen relatie met het projectgebied. Terwijl de andere genoemde zoogdiersoorten ook in het projectgebied te verwachten zijn, geldt dit voor de bever niet, aangezien dit dier aan water gebonden is.

Vogels (kaarten 2a t/m 2d)

Van de vogels zijn de meeste veel waarnemingen beschikbaar, namelijk 4.027 van de bovengenoemde 4.760 waarnemingen (85%). Maar hiervan zijn uiteindelijk 425 waarnemingen gebruikt, want bijvoorbeeld gegevens van overvliegende vogels zijn buiten beschouwing gelaten. Van de broedvogels zijn alleen gegevens die betrekking hebben op territoriaal gedrag (in het broedseizoen) gebruikt, maar van roofvogels en uilen zijn wel incidentele waarnemingen gebruikt om een compleet beeld van de soortensamenstelling te krijgen en omdat gegevens over nestplaatsen van deze soorten doorgaans schaars zijn.

Van het projectgebied zelf zijn geen waarnemingen beschikbaar, het betreft een particulier terrein, zodat waarnemingen alleen vanaf de weg gedaan kunnen zijn. In de directe omgeving zijn er territoriale waarnemingen van fitis, grasmus, heggenmus, merel, tuinfluiter, winterkoning en zanglijster. Ook van bosuil, buizerd en kerkuil, soorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is (vergelijk bijlage 1, tabel b) zijn er

waarnemingen, maar het betreft geen territoriale waarnemingen. Wel mag men aannemen dat het projectgebied deel zal uitmaken van het territorium van een of meerdere van deze soorten.

Amfibieën en vissen (kaart 3)

Amfibieën. In het onderzoeksgebied zijn er waarnemingen van een tweetal soorten amfibieën, een algemene soort, namelijk kleine watersalamander en een streng beschermde soort, namelijk kamsalamander. De waarnemingen zijn overigens op ruime afstand van het projectgebied gedaan. In het projectgebied zelf zijn uitsluitend algemeen voorkomende soorten te verwachten, zoals bruine kikker of gewone pad en daarbij gaat het alleen om landbiotoop.

Vissen. In De Kil, een oude Waalarm, is paling waargenomen, een vissoort die thans niet meer beschermd is, maar dat wel was onder de oude Flora- en faunawet.

Vaatplanten (kaart 3)

Van de directe omgeving van het projectgebied zijn er geen waarnemingen van bijzondere vaatplanten. In de uiterwaarden van de Waal inclusief oevers zijn engelse alant, grote kaardenbol, moeraskruiskruid, wilde marjolein en zacht vetkruid aangetroffen. Op de Waaldijk naar het noordoosten is ruige leeuwentand aangetroffen.

Foto 1: Beeld van de graslandruigte ter plaatse van het te bebouwen terrein, foto is genomen naar het noorden; zie ook foto 4

2.2 Resultaten veldonderzoek

Op 16 juli is het projectgebied in de ochtend bezocht, waarbij het terrein lopend is verkend en foto's zijn genomen. Ook de direct aangrenzende percelen zijn daarbij verkend. Het was helder en warm zomerweer. Met name is gelet op binnen het projectgebied voorkomende bijzondere planten.

Biotopen

Het projectgebied bestaat uit voornamelijk fruitteeltpercelen (zie foto 2). Ter plaatse van de te bouwen bedrijfswoning is momenteel een graslandruigte aanwezig (vergelijk foto 1), dit is binnen het projectgebied het enig voorkomende biotoop (naast de fruitboomgaarden). Zoals eerder opgemerkt, was het betreffende terrein tot eind vorig jaar eveneens boomgaard. Inmiddels heeft zich een kruidenrijke graslandruigte ontwikkeld (zie onder).

Foto 2: Beeld van de fruitboomgaarden binnen het projectgebied, foto is genomen naar het zuidwesten; rechts op de foto de graslandruigte van foto 1

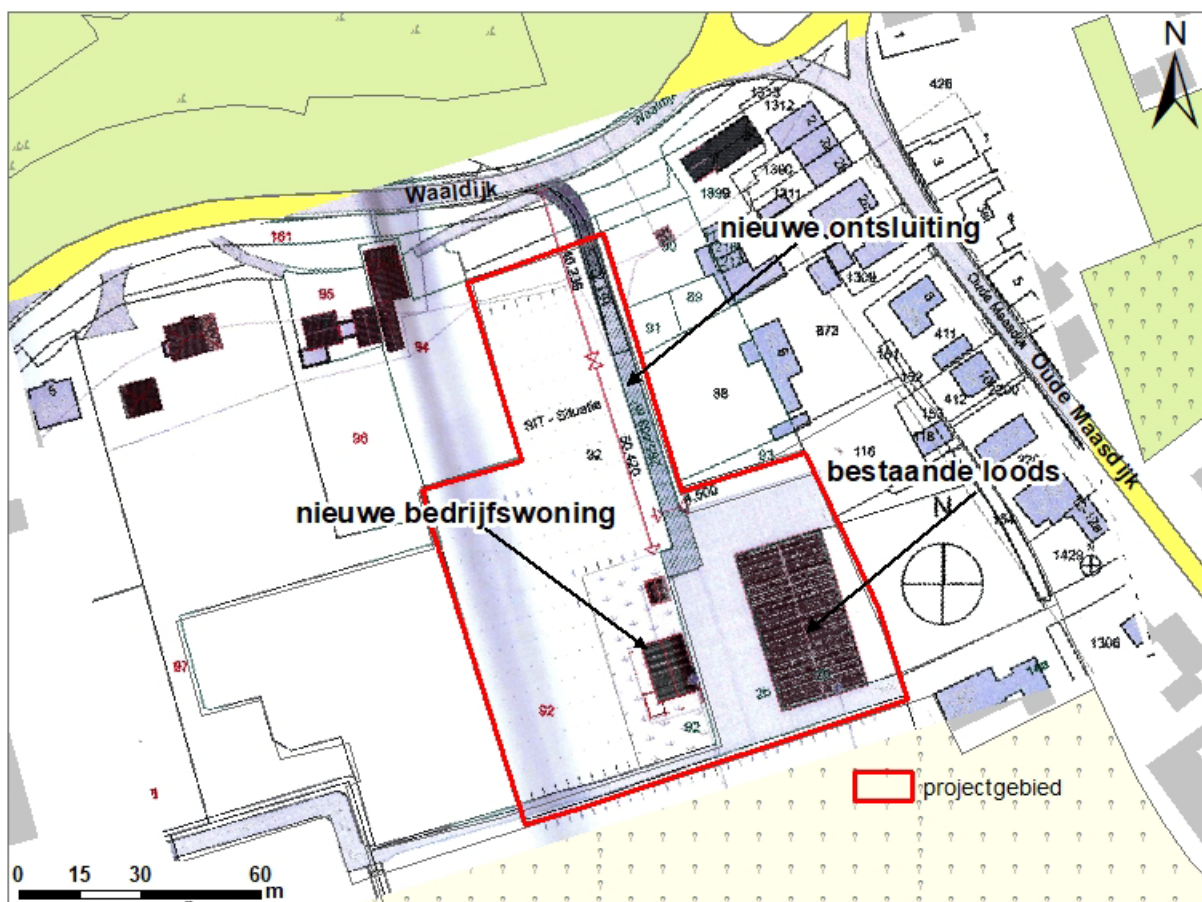
Soorten

Qua fauna zijn geen soorten waargenomen, afgezien van zangvogels die gehoord zijn. De vegetatie van de graslandruigte bevat diverse algemeen voorkomende akkeronkruiden en soorten die kenmerkend zijn voor voedselrijk grasland. Aangetroffen soorten zijn akkermelkdistel, berenklauw, echt knoopkruid, gewoon duizendblad, hanepoot, herderstasje, hoenderbeet, koolzaad, kroontjeskruid, madeliefje, melganzevoet, paardenbloem, perzikkruid, reukloze kamille, ridderzuring, rode klaver, speerdistel en zilverschoon. De meest bijzondere soort is korenbloem (foto 3), een soort die tot 2015 nog op de Rode Lijst stond, maar inmiddels niet meer. Deze plant komt verspreid binnen de graslandruigte voor.

3 Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen

3.1 Beschrijving van de activiteit

Het voornemen is reeds in hoofdstuk 1 kort beschreven. De bestaande bedrijfswoning van P.G. Kusters Land- en Tuinbouwbenodigdheden (kadastraal sectie I 103) krijgt een andere functie. Een nieuwe bedrijfswoning wordt geplaatst op het kadastrale perceel sectie G nr. 92 van J. Kusters Fruitteelt, nabij Waaldijk loods 2b, zie figuur 4. De huidige bestemming is Agrarisch-Oeverwal zonder bouwvlak. De huidige schuur wordt momenteel ontsloten aan de Oude Maasdijk, in de toekomst wordt de ontsluiting aan de Waaldijk gerealiseerd. Om een en ander te kunnen realiseren dient het vigerende bestemmingsplan te worden aangepast. Ingrijpende wijzigingen vinden alleen plaats op het perceel met de graslandruigte, dat ongeveer 45 bij 16 meter (circa 700 m²) groot is.

Figuur 4: Overzichtstekening stedenbouwkundig plan met wijzigingen binnen het projectgebied

3.2 Gevolgen voor beschermde soorten

Algemeen

De werkzaamheden zullen worden gestart zodra de vereiste vergunningen verkregen zijn. Voor de in §2.2 genoemde soortgroepen, namelijk vleermuizen, landzoogdieren, vogels, amfibieën en vaatplanten zal hierna worden nagegaan wat de mogelijke (negatieve) effecten zijn.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen. Het projectgebieden bevat opstallen waaronder een loods, maar hieraan zullen geen wijzigingen plaatsvinden. Er zijn daarom geen effecten op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, met name gebouw bewonende soorten (bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis en laatvlieger).

Foerageergebied en vliegroute. De functies foerageergebied en vliegroute zijn binnen het projectgebied te verwachten ter plaatse van de fruitboomgaarden, maar hieraan vinden evenmin wijzigingen plaats. De graslandruigte waar een nieuwe bedrijfswoning is gepland, zal ook deel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen, maar de omringende foerageergebieden bieden voldoende alternatieven, zodat het verlies ervan geen significant effect zal hebben op vleermuizen. Omdat werkzaamheden overdag plaatsvinden, kan verstoring door licht en geluid worden uitgesloten, in het geval dat de werkzaamheden plaatsvinden in het seizoen dat vleermuizen actief zijn.

Foto 3: Korenbloem, op diverse plaatsen in de graslandruigte aangetroffen

Landzoogdieren

Binnen het projectgebied kunnen algemene soorten zoogdieren voorkomen, met name bunzing, dwergmuis, egel, haas, konijn, mol en vos. Binnen de graslandruigte zullen muizen verblijven in de grond en door het bouwrijp maken van het terrein kunnen deze dieren verstoord, gewond of gedood worden. Hoewel voor deze beschermde soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen, moet wel de zorgplicht in acht worden genomen (zie volgende paragraaf).

Vogels

Binnen het terreingedeelte van het projectgebied waar bouwactiviteiten zullen plaatsvinden, zijn geen nestgelegenheden voor broedvogels aanwezig. Er is dus ook geen sprake van verlies van potentiële

broedplaatsen, in gebouwen of bomen. Wanneer werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) kunnen broedende vogels in de naastgelegen terreinen wel verstoord worden, maar in de fruitboomgaarden zijn nestplaatsen niet waarschijnlijk. Wel kunnen nesten voorkomen in bomen in de directe omgeving. Er zijn overigens alleen reguliere tuin- en stadsvogels te verwachten, die over het algemeen vrij storingstolerant zijn.

Amfibieën

Voor amfibieën heeft het projectgebieden uitsluitend betekenis als landbiotoop. Op het te bebouwen terreingedeelte zijn geen amfibieën te verwachten. Er zijn geen negatieve gevolgen voor amfibieën.

Vaatplanten

De graslandruigte zal verloren gaan, maar geen van de aanwezige kruiden heeft een beschermingsstatus of staat op de Rode Lijst. Er zijn dus geen negatieve gevolgen voor dergelijke soorten.

3.3 Conclusies en te nemen maatregelen

Conclusies onderzoek

Op kadastraal perceel G92 te Dreumel aan de Waaldijk (het projectgebied) wordt ter plaatse van een voormalige fruitboomgaard een nieuwe bedrijfswoning gebouwd en een nieuwe ontsluiting gemaakt. Het betreffende terrein is thans begroeid met grassen en kruiden en wordt omringd door fruitboomgaarden en een loods.

Gevolgen voor beschermde natuurgebieden. Het projectgebied ligt op korte afstand van *Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal*. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied zijn vanwege het kleinschalige karakter redelijkerwijs uit te sluiten en nadere toetsing is niet nodig. In de directe omgeving liggen ook gebieden die behoren tot het *Gelders Natuurnetwerk*, maar negatieve gevolgen van het voornemen voor die gebieden zijn evenmin aan de orde.

Gevolgen voor beschermde soorten. Het projectgebied maakt deel uit van het foerageergebied van vleermuizen, welke ingevolge de Europese Habitatrichtlijn streng beschermd zijn, maar negatieve effecten op vleermuizen zijn niet aan de orde, aangezien geen elementen verloren gaan die wezenlijk zijn voor de gunstige staat van instandhouding van betrokken soorten. Van de andere zoogdiersoorten zijn alleen algemeen voorkomende soorten te verwachten. Negatieve gevolgen zijn alleen te verwachten voor groundbewonende soorten, met name muizen. Voor deze dieren, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen, is de zorgplicht van kracht (zie onder). Met betrekking tot vogels is op te merken dat het projectgebied deel uit maakt van het territorium van algemeen voorkomende soorten als fitis, grasmus, heggenmus, merel, tuinfluiter, winterkoning en zanglijster. Ook bosuil, buizerd en kerkuil komen hier voor, maar nestplaatsen van deze soorten, waarvan het nest jaarrond beschermd is, zijn niet aanwezig. Bij werkzaamheden in het broedseizoen moet wel rekening gehouden worden met vogels, zie onder. Tenslotte zijn er, wat betreft vaatplanten, geen beschermde soorten aanwezig, dus evenmin negatieve gevolgen.

Mitigerende maatregelen, eventuele vervolgstappen

Indien aanleg- en bouwwerkzaamheden nog vóór aanvang van het broedseizoen worden opgestart, dus vóór 15 maart, kan men uitsluiten dat er broedvogels worden verstoord, aangezien deze dan niet in de directe omgeving gaan nestelen. Anders zal eerst nagegaan moeten worden of er broedgevallen in omringende bomen zijn (binnen een zone van circa 30 meter) en moeten werkzaamheden eventueel worden uitgesteld tot na 15 juli. Dit kan worden beoordeeld door een ter zake deskundige. Buiten het broedseizoen zijn er geen beperkingen, afgezien van het naleven van de zorgplicht. Dit houdt voor het bouwrijp maken van het terrein in,

dat graafwerkzaamheden in een richting worden uitgevoerd, zodat dieren in de grond tijdig kunnen ontsnappen en niet ingesloten raken. Ook dient het terrein voorafgaande aan het bouwrijp maken kort gemaaid te worden. Indien de voornoemde maatregelen in acht worden genomen, is er geen strijdigheid met de Wet natuurbescherming en kan de ingreep zonder ontheffing plaatsvinden.

Foto 4: Beeld van de graslandruigte ter plaatse van het te bebouwen terrein, omringd door laagstamfruit; zie ook foto 1

Bijlagen

Bijlage 1 Toetsingskader: wetgeving en beleid

De bescherming van soorten en natuurgebieden is in Nederland op twee niveaus geregeld:

- 1) a. de soortenbescherming door de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) en b. de bescherming van beschermde natuurmonumenten (bijzondere nationale natuurgebieden) en Natura 2000-gebieden idem (hoofdstuk 2);
- 2) de veiligstelling van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS) in de Nota Ruimte, de Streekplannen, Interimstructuurvisie en de Bestemmingsplannen.

Hieronder wordt alleen ingegaan op de soortenbescherming. Gevolgen voor Natura 2000-gebieden en de NNN kunnen uitgesloten worden, zodat in deze bijlage daar niet nader op wordt ingegaan.

SOORTENBESCHERMING

Verbodsbepalingen

In de Wet natuurbescherming (Wnb), die sinds 1 januari 2017 van kracht is, zijn drie oude wetten geïntegreerd, namelijk de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. Hoofdstuk 3 van de Wnb gaat in op soorten en beschermt een groot aantal planten- en diersoorten (waaronder vrijwel alle gewervelde dieren, diverse insectensoorten en een aantal planten). Was voorheen het rijk bevoegd gezag, nu is dat de provincie. Ontheffingen (zie onder) moeten dus vanaf de genoemde datum bij de provincie worden aangevraagd. De wet onderscheidt een drietal categorieën soorten, te weten

- a) soorten van de Vogelrichtlijn (artikelen 3.1 t/m 3.4)

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen (art. 3.1 lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (art. 3.1 lid 2);
- eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben (art. 3.1 lid 3);
- vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen (art. 3.1 lid 4).

Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort).

- b) soorten van de Habitatrichtlijn (artikelen 3.5 t/m 3.9)

Het is verboden:

- in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.5 lid 1);
- dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren (art. 3.5 lid 2);
- eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (art. 3.5 lid 3);
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen (art. 3.5 lid 4);

- planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (art. 3.5 lid 5).

c) andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11)

Het is verboden:

- in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.10 lid 1 onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen¹ (art. 3.10 lid 1 onderdeel b), of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (art. 3.10 lid 1 onderdeel c).

De categorie 'andere soorten' is qua beschermingsregime vergelijkbaar met de tabel 2-soorten onder de Flora- en faunawet. Echter, ten opzichte van het beschermingsregime onder de Flora- en faunawet is de lijst van 'andere soorten' significant veranderd, met name op het gebied van vissen, insecten en planten. Ernstig bedreigde en bedreigde dagvlinders, libellen en planten zijn toegevoegd, maar de voorheen gevoelige en kwetsbare soorten (voornamelijk orchideeën, klokjes en varens) zijn niet meer beschermd.

Ontheffing en vrijstelling

In principe geldt ook voor alle opgenomen nationaal beschermde soorten (bovengenoemde soorten genoemd onder c) een ontheffingsplicht (dus ook voor algemene soorten als bruine kikker en konijn). De soorten zijn in de Wnb niet ingedeeld in categorieën, zoals in de AmvB bij art. 75 van de Flora- en faunawet, de zogenaamde tabel 1,2,3-soorten. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld.

De Provincie Gelderland heeft voor de in onderstaande tabel A vermelde soorten een vrijstelling opgenomen².

Voor deze soorten behoeft geen ontheffing te worden gevraagd bij ruimtelijke ingrepen (vergelijkbaar met de oude tabel 1-soorten Flora- en faunawet).

Voor de overige soorten (de oude tabel 2,3-soorten Flora- en faunawet), inclusief de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode.

In de overige gevallen is een ontheffing nodig, welke alleen kan worden verleend onder de volgende voorwaarden (art. 3.3 lid 4 en art. 3.8 lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatief), én
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (bij Vogelrichtlijnsoorten), c.q. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (bij Habitatrichtlijnsoorten), én
- de activiteit past binnen één van de in de wet genoemde belangen³.

¹ Het opzettelijk verontrusten van beschermde soorten uit deze categorie en het verstoren van vaste voortplantingsplaatsen of rust- en verblijfplaatsen is in de Wnb niet langer verboden, hetgeen onder de Flora- en faunawet wel het geval was.

² Besluit Provinciale Staten van 27-01-2017

Net als in de Flora- en faunawet is ook in de Wnb een zorgplicht opgenomen (art. 1.11). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Tabel A: Overzicht van beschermde soorten op de 'vrijstellingslijst' van de Provincie Gelderland

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibieën	
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris (OUDE NAAM: Triturus vulgaris)
meerkikker	Rana ridibunda
middelste groene kikker (of bastaardkikker)	Rana esculenta
Reptielen	
hazelworm	Anguis fragilis
levendbarende hagedis	Zootoca vivipara
Zoogdieren	
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
bunzing	Mustela putorius
dwergmuis	Micromys minutus
dwergspitsmuis	Sorex minutus
eekhoorn	Sciurus vulgaris
egel	Erinaceus europaeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocodylus russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
steenmarter	Martes foina
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris

Jaarrond beschermde vogelnesten

Voor ontheffingen en gedragscodes hanteerde het Ministerie voorheen een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten (roofvogels, huismus, roek), zie onderstaande tabel B. De categorieën 1 t/m 4 gelden als jaarrond beschermde nesten. Blijkens de 'Wijziging Omgevingsverordening Gelderland vanwege vaststelling Natuurparagraaf' (Provinciale Staten van Gelderland d.d. 27-01-2017) hanteert de provincie Gelderland ook deze 'Rijkslijst', maar maakt daarbij overigens geen onderscheid tussen de categorieën 1 t/m 4.

Omgevingscheck

Er is altijd – ook indien er een jaarrond beschermd nest is aangetroffen en deze door een ingreep zal verdwijnen – een omgevingscheck nodig. Een deskundige moet dan vaststellen of er voor de soort voldoende alternatieve leefomgeving is om zelfstandig een vervangend nest te kunnen vinden of te bouwen in de

³ De belangen betreffen: volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, voorkomen belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, bescherming van flora of fauna, onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt. Bij habitatrichtlijnsoorten worden additioneel nog de volgende belangen vermeld: instandhouding van de natuurlijke habitats, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Ruimtelijke ontwikkeling geldt als belang alleen voor de categorie 'andere soorten'.

omgeving. Is dit niet het geval? Dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest of aanvullend functioneel leefgebied worden aangeboden. Indien ook dat niet mogelijk is, dan moet er een ontheffing worden aangevraagd.

Tabel B: lijst met categorieën nestplaatsen en soorten van het Ministerie ('Rijkslijst')

Cat.	Type verblijfplaatsen/type soorten	Betrokken soorten
1	<u>vaste rust- en verblijfplaatsen</u> ; nesten die, behalve gedurende als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats	steenuil
2	<u>nesten van koloniebroeders</u> ; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	gierzwaluw, huismus, roek
3	<u>honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing</u> ; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk
4	<u>vogels die niet zelf in staat zijn een nest te bouwen</u> ; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen	boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief, zwarte wouw
5	<u>niet jaar rond beschermd, inventarisatie gewenst</u> ; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen	blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihal, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart, zwarte specht

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het kan nodig zijn om mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen te nemen om aan de voorwaarden voor een ontheffing te voldoen.

Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt aangetast. Deze maatregelen worden uitgevoerd binnen het huidige leefgebied van een bepaalde soort (dit werd voorheen compensatie genoemd). Indien het functionele leefgebied voor 100% gemitigeerd wordt (en de nest/burchtlocatie niet direct wordt aangetast) treedt er geen overtreding op van de Wnb en is ook geen ontheffing nodig.

Compenserende maatregelen worden getroffen, wanneer de functionaliteit van de vaste rust en verblijfsplaats niet behouden kan blijven. In dit geval is een ontheffing nodig. Compensatie kan plaatsvinden om een andere (deel-)populatie te versterken. Uitgangspunt daarbij is dat de gunstige staat van instandhouding van de soort als geheel niet in het geding komt. De beoordeling van de staat van instandhouding hangt samen met de beschermingsstatus van de soort. Hiervoor geldt het volgende:

- De gunstige staat van instandhouding van soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet op lokaal-regionaal niveau beoordeeld worden.
- De gunstige staat van instandhouding van de overige soorten moet op landelijk niveau beoordeeld worden.

Bijlage 2 Status van soorten

Toelichting:

- Wnb = Wet natuurbescherming; A = overige beschermde soorten (fauna), HRL = Habitatrichtlijn (soorten van bijlage IV HRL), VRL = Vogelrichtlijn
- Prov = soort van provinciale vrijstellingslijst (X), zie bijlage 1
- Ffw = Flora- en faunawet (tot 1.1.2017)
- RL = Rode Lijst; GE = gevoelig, KW = kwetsbaar

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wnb	Prov	Ffw	RL
AMFIBIEËN					
Kamsalamander	Triturus cristatus	HRL		tabel 3	KW
Kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris	A	X	tabel 1	-
VAATPLANTEN					
Engelse alant	Inula britannica	-		-	KW
Grote kaardenbol	Dipsacus fullonum	-		tabel 1	-
Moeraskruiskruid	Jacobaea paludosa	-		-	KW
Ruige leeuwentand	Leontodon hispidus	-		-	KW
Wilde marjolein	Origanum vulgare	-		tabel 2	-
Zacht vetkruid	Sedum sexangulare	-		-	KW
VISSEN					
Paling	Anguilla anguilla	-		tabel 2	-
VOGELS - ALGEMEEN					
Bergeend	Tadorna tadorna	VRL		vogels	-
Boerenwaluw	Hirundo rustica	VRL		vogels	GE
Boomkruiper	Certhia brachydactyla	VRL		vogels	-
Bosrietzanger	Acrocephalus palustris	VRL		vogels	-
Ekster	Pica pica	VRL		vogels	-
Fazant	Phasianus colchicus	VRL		vogels	-
Fitis	Phylloscopus trochilus	VRL		vogels	-
Fuut	Podiceps cristatus	VRL		vogels	-
Grasmus	Sylvia communis	VRL		vogels	-
Graspieper	Anthus pratensis	VRL		vogels	GE
Grauwe Gans	Anser anser	VRL		vogels	-
Groene Specht	Picus viridis	VRL		vogels	-
Groenling	Chloris chloris	VRL		vogels	-
Grote Bonte Specht	Dendrocopos major	VRL		vogels	-
Grote Lijster	Turdus viscivorus	VRL		vogels	KW
Grutto	Limosa limosa	VRL		vogels	GE
Heggenmus	Prunella modularis	VRL		vogels	-
Houtduif	Columba palumbus	VRL		vogels	-
Huismus	Passer domesticus	VRL		vogels	GE
Kauw	Corvus monedula	VRL		vogels	-
Kneu	Linaria cannabina	VRL		vogels	GE
Koolmees	Parus major	VRL		vogels	-
Krakeend	Anas strepera	VRL		vogels	-

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wnb	Prov	Ffw	RL
VOGELS – ALGEMEEN (vervolg)					
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	VRL		vogels	GE
Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	VRL		vogels	-
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	VRL		vogels	-
Merel	<i>Turdus merula</i>	VRL		vogels	-
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	VRL		vogels	-
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	VRL		vogels	-
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VRL		vogels	-
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	VRL		vogels	GE
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	VRL		vogels	-
Roodborsttapuit	<i>Saxicola rubicola</i>	VRL		vogels	-
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	VRL		vogels	-
Slobeend	<i>Anas clypeata</i>	VRL		vogels	KW
Soepgans	<i>Anser anser f. domesticus</i>	VRL		vogels	-
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	VRL		vogels	GE
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	VRL		vogels	-
Sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia</i>	VRL		vogels	-
Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	VRL		vogels	-
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	VRL		vogels	-
Tuinfluter	<i>Sylvia borin</i>	VRL		vogels	-
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	VRL		vogels	GE
Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	VRL		vogels	-
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	VRL		vogels	GE
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	VRL		vogels	-
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	VRL		vogels	-
Witte Kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	VRL		vogels	-
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	VRL		vogels	-
Zwarte Kraai	<i>Corvus corone</i>	VRL		vogels	-
Zwarte Roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	VRL		vogels	-
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	VRL		vogels	-
VOGELS – ROOFVOGELS EN UILEN					
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VRL		vogels	KW
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	VRL		vogels	-
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VRL		vogels	-
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VRL		vogels	-
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	VRL		vogels	-
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VRL		vogels	-
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	VRL		vogels	KW
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	VRL		vogels	KW
ZOOGDIEREN					
Bever	<i>Castor fiber</i>	HRL		tabel 3	GE
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	A	X	tabel 1	-
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	A	X	tabel 1	-
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	A	X	tabel 1	-

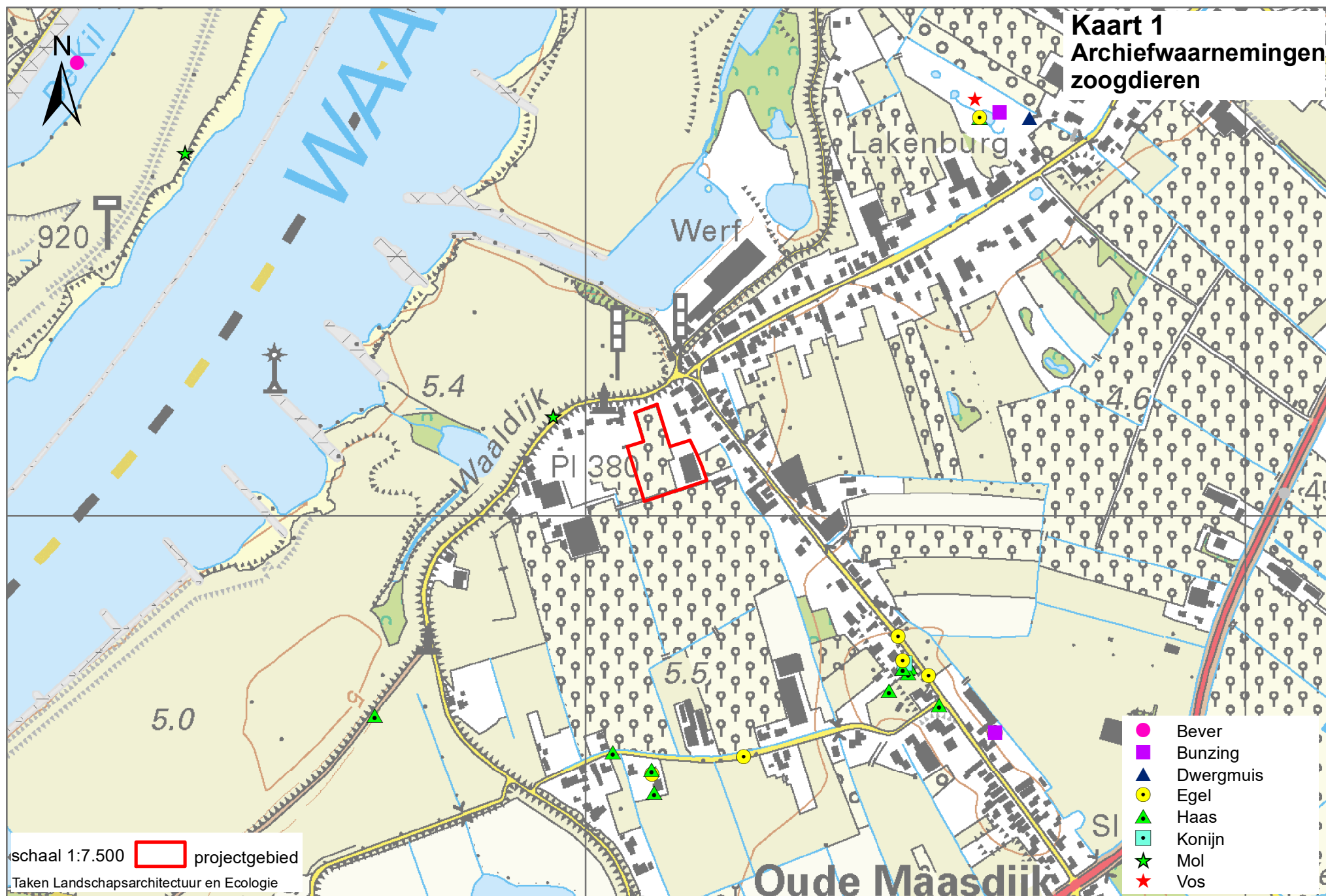
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wnb	Prov	Ffw	RL
ZOOGDIEREN (vervolg)					
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	A	X	tabel 1	-
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	A	X	tabel 1	-
Mol	<i>Talpa europaea</i>	-	X	tabel 1	-
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	A	X	tabel 1	-

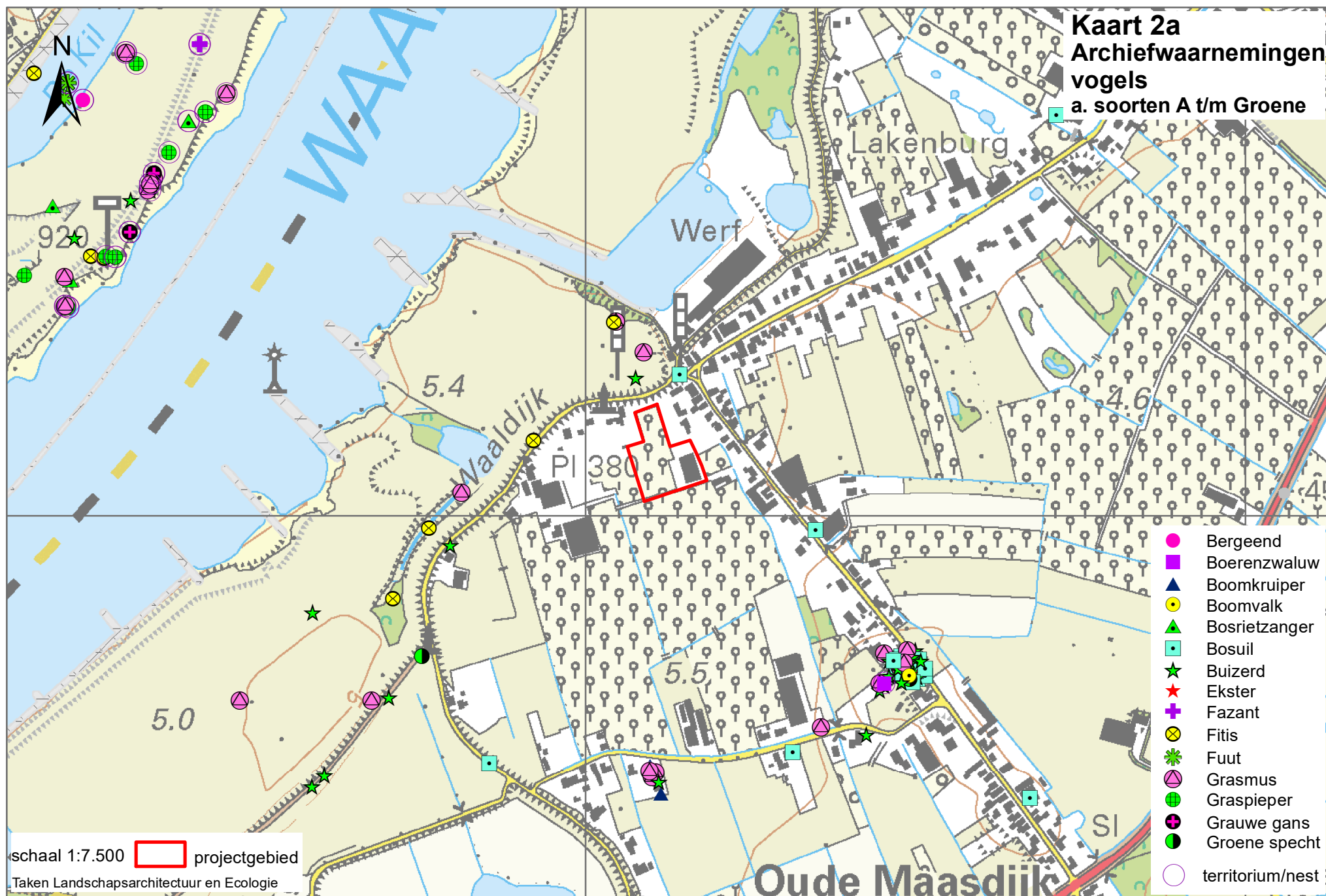
Geonius.nl

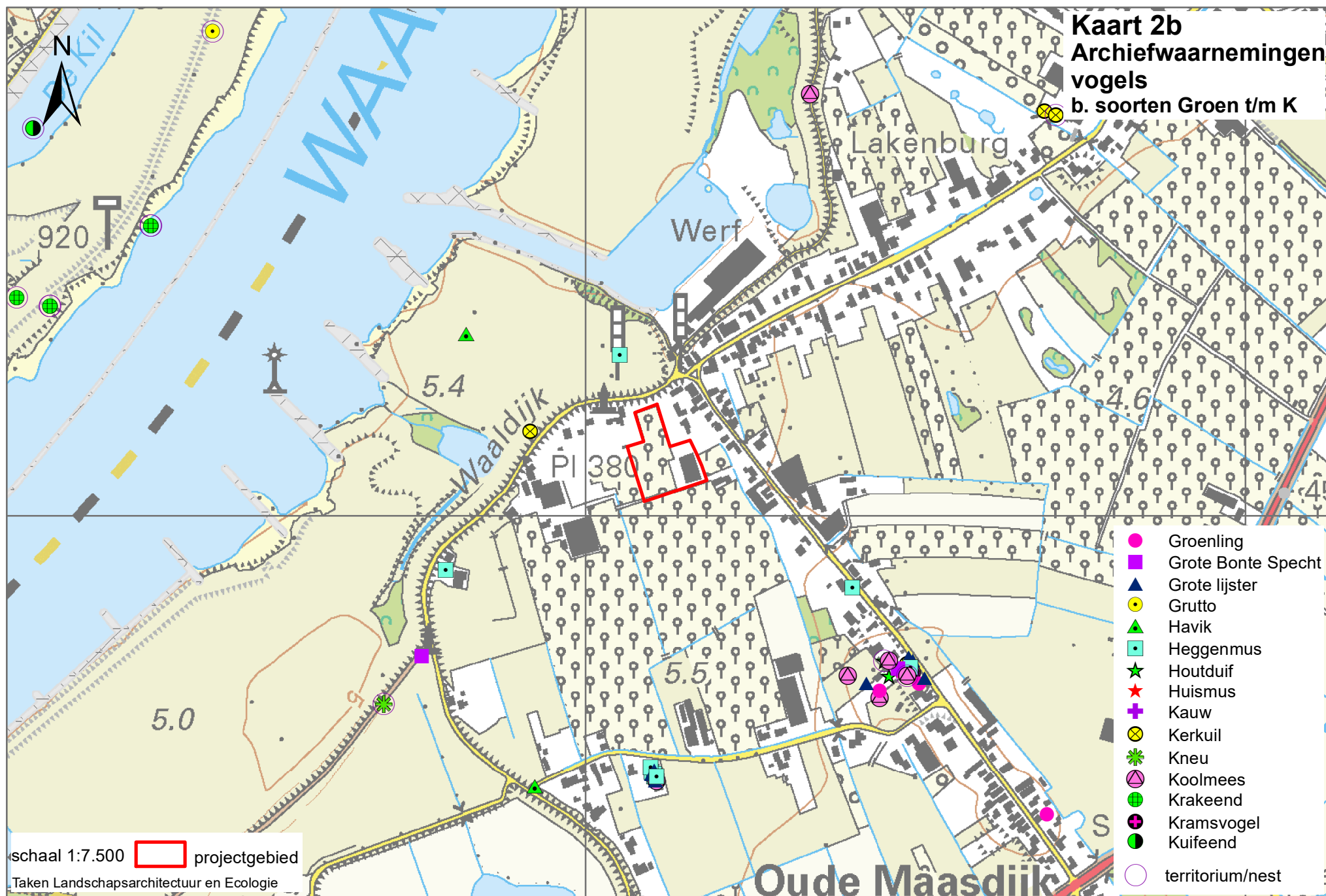
Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

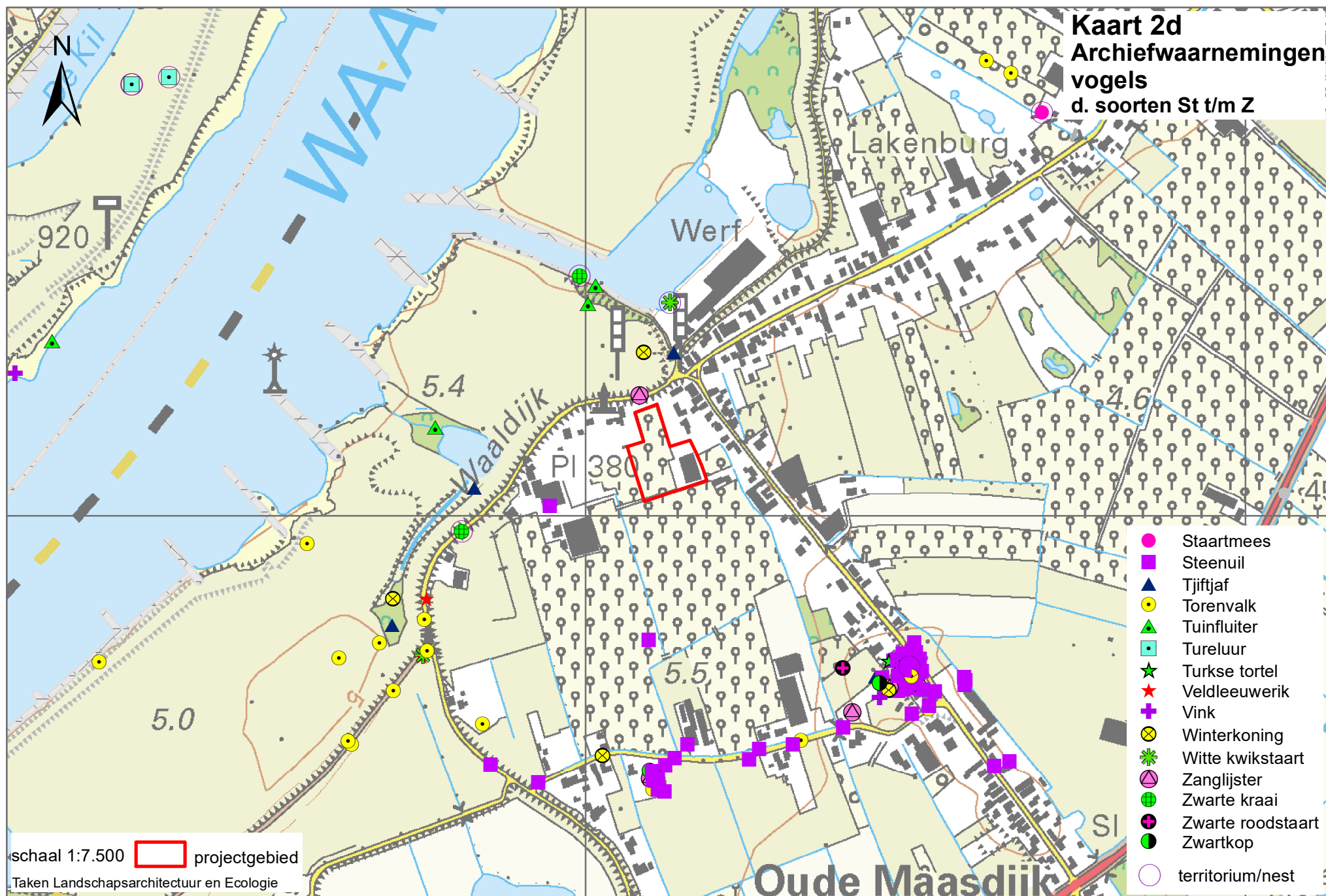
Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

- Wegen
- Geotechniek
- Milieu
- Geodesie
- Water
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Landschap
- Archeologie
- Ecologie

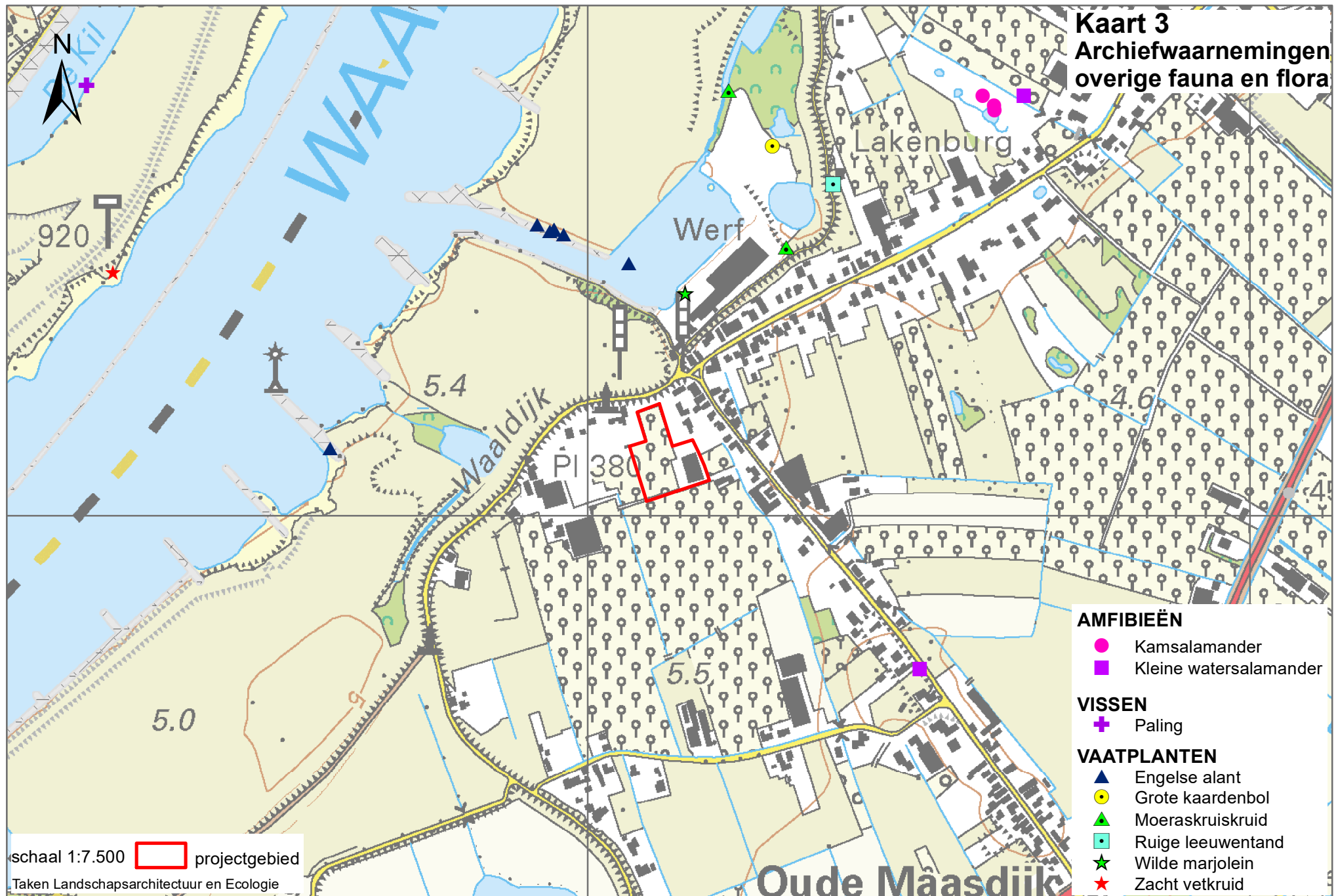

Kaart 3 Archiefwaarnemingen overige fauna en flora

schaal 1:7.500 projectgebied
Taken Landschapsarchitectuur en Ecologie